Sąd Okręgowy w Toruniu nie wskazał, aby miał jakiekolwiek wątpliwości natury konstytucyjnej odnośnie przepisów prawa materialnego, które miałyby w niniejszej sprawie zastosowanie. Zaś wątpliwości jakie ma inny sąd (zadający pytanie Trybunałowi) nie jest wystarczającą przesłanką do zawieszenia postępowania. (Postanowienie z dnia 22 października 2019 r. Sądu Apelacyjnego w Gdańsku uchylające Postanowienie Sądu Okręgowego w Toruniu o zawieszeniu postępowania (sygn. akt III AUz 311/19).

Dyrektor Zakładu Emerytalno - Rentowego MSWIA decyzją ustalił ubezpieczonej wysokość emerytury policyjnej od 1 października 2017 r. na podstawie przepisów tzw. ustawy dezubekizacyjnej. Od powyższych decyzji odwołanie wniosła ubezpieczona domagając się zmiany zaskarżonej decyzji przez przyznanie świadczenia w dotychczasowej wysokości. Pozwany organ rentowy wniósł o oddalenie odwołania oraz o zasądzenie kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych. W ocenie pozwanego odwołanie nie zasługuje na uwzględnienie. Sprawa była rozpoznawana przez Sąd Okręgowy w Warszawie. Postanowieniem Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 25 lutego 2019 r. sprawa została przekazana do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Toruniu (według miejsca zamieszkania odwołującej się).

Na podstawie art. 177 § 1 pkt 31 k.p.c. Sąd Okręgowy w Toruniu zawiesił postępowanie w sprawie uznając, że rozstrzygnięcie sprawy zależy od wyniku postępowania toczącego się przez Trybunałem Konstytucyjnym w sprawie P 4/18.

Zażalenie na powyższe postanowienie złożyła wnioskodawczyni wskazując, że w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia brak jest powołania się na wątpliwości co do zgodności z Konstytucją RP aktu prawnego będącego podstawą wydania zaskarżonej decyzji a nadto przekonanie, że Sąd może rozstrzygnąć sprawę bez oczekiwania na wyrok Trybunału Konstytucyjnego.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku uznał zażalenie za uzasadnione, albowiem postanowienie nie nadaje się do kontroli instancyjnej. Sąd II Instancji przyznał rację skarżącej, że Sąd Okręgowy w Toruniu nie przywołał żadnych własnych wątpliwości natury konstytucyjnej. Ocena co do istnienia podstaw zawieszenia postępowania wyrażona przez Sąd I instancji nie zawiera pełnego, należytego uzasadnienia, wobec czego jest ona ? o ile nie wadliwa, to co najmniej przedwczesna. Bez pogłębionego uzasadnienia, kontrola instancyjna istnienia przesłanek zawieszenia postępowania jest niemożliwa.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku doszedł do przekonania, że Sąd Okręgowy w Toruniu wyszedł z założenia, że przepis art. 177 § 1 pkt 31 k.p.c. zawsze stwarza możliwość zawieszenia postępowania w sytuacji, gdy w sprawie dotyczącej analogicznego roszczenia, opartego na tej samej podstawie prawnej przed Trybunałem Konstytucyjnym zawisła sprawa, gdzie przedmiotem badania pod kątem zgodności z przepisami Konstytucji RP miałaby być ta właśnie podstawa prawna. Tak jednak nie jest.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, **podstawowym warunkiem umożliwiającym zawieszenie postępowania na tej podstawie jest bowiem przekonanie sądu co do istnienia wątpliwości konstytucyjnych analogicznych jak te, które miał Sąd zadający Trybunałowi Konstytucyjnemu zapytanie prawne. W uzasadnieniu postanowienia wątpliwości takowe powinny być wyartykułowane wprost i wówczas możliwe byłoby porównanie, czy są one analogiczne jak te, które skutkowały zadaniem zapytania prawnego.** Takich rozważań w uzasadnieniu zaskarżonego Postanowienia Sądu Okręgowego w Toruniu brakuje. Jest oczywiste, że brak wątpliwości natury konstytucyjnej nie powinien skutkować zawieszeniem postępowania, lecz rozstrzygnięciem sprawy. Nie ma z tego punktu widzenia żadnego znaczenia, że inny sąd takowe wątpliwości posiada, albowiem z perspektywy rozstrzygnięcia konkretnej sprawy znaczenie ma wyłącznie ta ocena, jaką posiada sąd rozpoznający sprawę. Już biorąc powyższe pod uwagę zaskarżone postanowienie podlegało uchyleniu.
Sąd Okręgowy w Toruniu nie wskazał, aby miał jakiekolwiek wątpliwości natury konstytucyjnej odnośnie przepisów prawa materialnego, które miałyby w niniejszej sprawie zastosowanie. Zaś wątpliwości jakie ma inny sąd (zadający pytanie Trybunałowi) nie jest wystarczającą przesłanką do zawieszenia postępowania.

Zdaniem Sądu Apelacyjnego w Gdańsku, Sąd Okręgowy w Toruniu powinien dokonać oceny, czy przepisy ustawy z 16 grudnia 2016 r. o zmianie ustawy z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (Dz.U. z 2016 r. poz. 2270) zgodne są z normami konstytucyjnymi. Jeśli przystępując do rozpoznania sprawy Sąd nie będzie miał żadnych wątpliwości co do ich zgodności z normami konstytucyjnymi, to powinien przystąpić do merytorycznego rozpoznania sprawy. Sam fakt istnienia takich wątpliwości, które skłoniły inny sąd do zadania pytania Trybunałowi Konstytucyjnemu pozostawał będzie wówczas bez znaczenia dla rozpoznania tej konkretnej sprawy przez Sąd w Toruniu. Za Naczelnym Sądem Administracyjnym (sprawa II FSK 2870/17) należy natomiast powtórzyć, że w razie ewentualnego późniejszego uznania przez Trybunał Konstytucyjny przepisu za niezgodny z Konstytucją RP, stronie będzie przysługiwała skarga o wznowienie postępowania.

Gdyby zaś dokonana analiza prowadziła Sąd wyłącznie do zrodzenia się wątpliwości, co do zgodności przepisów z konstytucją, to obowiązkiem Sądu jest wskazanie, jakiej natury są te wątpliwości. O ile pokrywają się one z wątpliwościami innego Sądu, który w analogicznej sprawie przedstawił zapytanie Trybunałowi Konstytucyjnemu, to dopiero wówczas do rozważenia pozostaje zawieszenie postępowania na podstawie art. 177 § 1 pkt 31 k.p.c. Gdyby to były jednak wątpliwości innej natury, Sąd Okręgowy powinien rozważyć zwrócenie się do Trybunału Konstytucyjnego z własnym pytaniem prawnym korzystając z kompetencji przyznanej przez art. 193 Konstytucji RP.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku podkreślił, że jedną z zasad konstytucyjnych jest prawo obywatela do sądu, zaś sprawa winna zostać rozstrzygnięta w rozsądnym terminie. Należy zatem wskazać, że sprawa P 4/18, zainicjowana pytaniem Sądu Okręgowego w Warszawie z dnia 24 stycznia 2018 r. pozostaje praktycznie bez żadnego biegu przez okres blisko dwóch lat, mimo, że materia objęta przedstawionymi do kontroli przepisami ustawy dotyczy sfery zabezpieczenia społecznego osób w podeszłym wieku, dla których - również z uwagi na wiek i stan zdrowia - gwarancje wynikające z art. 6 EKPCz mają szczególnie istotne znaczenie. Na stronach internetowych Trybunału Konstytucyjnego wskazane są wyłącznie dwa dokumenty dotyczące przedmiotowej sprawy - pytanie Sądu, oraz pismo zawierające stanowisko Sejmu w sprawie.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku pismem z 2 lipca 2019 r. zwracał się do Prezesa Trybunału Konstytucyjnego z zapytaniem, kiedy sprawa przedmiotowa zostanie rozpoznana, zaś w odpowiedzi uzyskał wyłącznie informację, że "Skład orzekający nie podjął jeszcze decyzji o terminie rozpoznania sprawy" z jednoczesnym odesłaniem do wskazanej strony internetowej. Powyższa sytuacja nie zmieniła się do chwili obecnej.

W tym stanie rzeczy postanowienie o zawieszeniu postępowania podlegało uchyleniu, uznał Sąd Apelacyjny w Gdańsku.

Źródło: Kancelaria Adwokacka Aleksandra Chołub